

C-197/23-1

Sygn. akt VII AGa 738/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelektualnej w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Przemysław Feliga

Protokolant: Dominika Kobiec

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.A. w W.

przeciwko C. sp. z o.o. w Warszawie

z udziałem Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Warszawie

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 września 2019 r., sygn. akt XVI GC 932/18

Wpisano do rejestru	
Trybunału Sprawiedliwości pod numerem 1252499	
Luksemburg, dnia	28. 03. 2023
Faks/E-mail:	Sekretarz, z upoważnienia Maria Siekierzyńska administratorka
Wpłynęło dnia:	29/3/23

postanawia:

na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prawnymi:

1. Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 i art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie jest sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy i zapewniającym skuteczną ochronę prawną sąd pierwszej instancji państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w składzie którego jednoosobowo zasiada sędzia tego sądu wyznaczony do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu?

2. Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3, art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one stosowaniu przepisów prawa krajowego, takich jak art. 55 § 4 zd. 2 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.) w zw. z art. 8 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z 20 grudnia 2019 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 190) w zakresie, w jakim zakazują one sądowi drugiej instancji stwierdzenia na podstawie art. 379 pkt 4 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1805, ze zm.) nieważności postępowania przed sądem krajowym pierwszej instancji w sprawie wszczętej przed tym sądem z powodu sprzeczności składu tego sądu z przepisami, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia, jako sankcji prawnej zapewniającej skuteczną ochronę prawną w przypadku wyznaczenia sędziego do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu?

Sygn. akt VII AGa 738/20

1

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Apelacyjnego z 28 kwietnia 2022 r., VII AGa 738/20

I.

Sąd odsyłający:

Sądem odsyłającym jest: Sąd Apelacyjny w Warszawie, VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelktualnej

Skład orzekający sądu: sędzia sądu apelacyjnego Przemysław Feliga

Adres sądu odsyłającego: ul. (...) budynek D, (...) (...) W.

Nr (...)

Adres poczty elektronicznej: (...)

II.

Strony postępowania

Strona powodowa:

Powód: S. S.A. (spółka akcyjna) w S.

Pełnomocnik powoda: radcy prawny M. K.

Adres do doręczeń pełnomocnika powoda: radca prawny M. K., (...) S.A. ul. (...), (...) (...) S.

Adres poczty elektronicznej: (...)

Strona pozwana:

Pozwany: C. sp. z o.o. (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) w W.

Pełnomocnicy pozwanego: radca prawny J. S. oraz radca prawny M. M. (1)

Adres do doręczeń dla pełnomocnika powoda: M. & S. Kancelaria Radców Prawnych sp. j. (spółka jawna) ul. (...), (...) Na (...) lokal numer (...), (...) (...) K.

Adres poczty elektronicznej: (...), (...)

Prokurator:

Prokurator Prokuratury Regionalnej w Warszawie

Adres do doręczeń: Prokuratura Regionalna w Warszawie, 6 Wydział Sądowy, ul. (...), (...) (...) W.

Adres poczty elektronicznej: (...)

III.

Przedmiot sporu i fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy

III.1. Przedmiot sporu przed sądem I instancji

1.

27 kwietnia 2018 r. S. S.A. w S. wytoczyła przeciwko C. sp. z o.o. w W. powództwo o zapłatę 4 572 648, 00 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dat i kwot wymienionych w żądaniu pozwu. Podstawa prawna powództwa została oparta na art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1233, ze zm.). Przedmiot sporu obejmuje wierzytelności z tytułu premii pieniężnych od osiągniętego obrotu w danym okresie rozliczeniowym pobrane przez pozwaną na podstawie umowy ramowej o współpracę, które – zdaniem powódki – są innymi opłatami niż marża handlowa za przyjęcie towaru do sprzedaży. Powódka nabyła te wierzytelności na podstawie umowy cesji z 5 kwietnia 2018 r.

2.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Pozwana twierdzi, że premie od osiągniętego obrotu w danym okresie rozliczeniowym są zgodne z prawem, ponieważ stanowiły one część pobranej marży, będącej korektą ceny uzależnioną od wielkości obrotów (tzw. rabat retroaktywny posprzedażowy).

3.

Wyrokiem z 16 września 2019 r. (sygn. akt XVI GC 932/18) Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo.

III.2. Przedmiot sporu przed sądem II instancji

4.

Apelacją z 27 października 2019 r. powód zaskarżył wyrok sądu I instancji w całości.

5.

W odpowiedzi na apelację z 31 lipca 2020 r. pozwany wniosł o jej oddalenie.

6.

Pełnomocnik powódki podniósł zarzut nieważności postępowania przed sądem I instancji z art. 379 pkt 4 k.p.c., polegający na sprzeczności składu orzekającego tego sądu z przepisami prawa w związku z naruszeniem zasady niezmienności składu orzekającego przez rozpoznanie sprawy przez sędzie J. K. (1) w miejsce wylosowanej w systemie (...) sędzi referent E. T..

7.

Pełnomocnik pozwanej wniosł obszerne pismo przygotowawcze, w którym argumentowano m.in., że art. 379 pkt 4 k.p.c. stanowi o składzie sądu, a nie o składzie orzekającym, co determinuje brak podstaw do uznania, że skład orzekający ukształtowany z naruszeniem art. 47a u.s.p. i art. 47b u.s.p. w związku z podejmowanymi czynnościami organizacyjnymi, u podstaw których leżał błąd w losowaniu składu sądu rzutuje per se na ważność postępowania. Dlatego zdaniem pełnomocnika pozwanej poza pojęciem nieważności postępowania pozostaje spraw czynności administracyjnej sądu mających na celu wyłonienie składu sądu.

8.

Prokurator oświadczył, że brak jest podstaw do stwierdzenia przez sąd II instancji nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. z uwagi na brzmienie art. 55 § 4 u.s.p., a przyjęcie odmiennego poglądu prowadziłoby do uchylenia wyroku sądu I instancji, ponownego losowania, powtórzenia czynności dowodowych już przeprowadzonych i wydania rozstrzygnięcia tożsamego z wyrokiem z 16 września 2019 r.

III.3. Fakty istotne dla rozstrzygnięcia apelacji o zarzucie nieważności postępowania sądu I instancji z powodu sprzeczności składu orzekającego z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.)

A.

Skład sądu orzekającego w pierwszej instancji

9.

W pierwszej instancji sąd okręgowy rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego (art. 47 § 1 ab initio k.p.c.).

B.

Przebieg postępowania przed sądem I instancji związany z wyznaczeniem sędzi E. T. do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18

10.

Zarządzeniem z 27 września 2018 r. Przewodnicząca XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. zarządziła: wpisać sprawę do repertorium GC (symbol 620) oraz skierować sprawę do losowania w systemie (...) (k. 3066).

11.

Zgodnie z raportem z losowania – przydział w sprawie XVI GC 932/18 - jako referent sprawy w drodze losowania z 28 września 2018 r. (godz. 20:12:25) w systemie SI.PS została wyznaczona sędzia E. T. (k. 3067)

12.

Sędzia E. T. pełni funkcję Zastępczyni Przewodniczącej XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W..

13.

Zarządzeniem sędzi E. T. z 30 stycznia 2019 r. wyznaczono termin rozprawy na 11 marca 2019 r., godz. 13:30, sala 37. Jako sędziego przewodniczącą składu orzekającego wymieniono sędzię E. T.. O terminie rozprawy zawiadomiono pełnomocników stron oraz wezwano 3 świadków (k. 3083).

14.

Zarządzenie z 30 stycznia 2019 r. zostało wykonane przez urzędnika sądowego 5 lutego 2019 r. (k. 3083).

15.

Zarządzeniem z 7 lutego 2019 r. sędzia E. T. zmieniła termin rozprawy wyznaczonej na 11 marca 2019 r. na 25 marca 2019 r. godz. 13:00 (sala 37). W zarządzeniu nie wskazano przyczyn zmiany terminu rozpoznania sprawy ani sędziego przewodniczącego składu orzekającego. O zarządzeniu zawiadomiono pełnomocników oraz 3 świadków (k. 3084).

C.

Przebieg postępowania przed sądem I instancji związany z wyznaczeniem sędzi J. K. (1) do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18

16.

W dniu 25 marca 2019 r. odbyła się rozprawa, której przewodniczyła sędzia J. K. (1) (k. 3112).

17.

W aktach sprawy XVI GC 932/18, obejmujących okres od 28 września 2018 r. (data wylosowania sędzi E. T. w systemie SLPS) do 25 marca 2019 r. (data pierwszej rozprawy prowadzonej przez sędzię J. K. (1)), brak jest dokumentów, stanowiących podstawę zmiany sędziego referenta.

18.

Kolejne terminy posiedzeń wyznaczonych celem przeprowadzenia rozprawy, tj. 8 lipca 2019 r. (k. 3112) i 2 września 2019 r. (k. 3207), odbyły się przed sądem I instancji w składzie sędzi J. K. (1).

19.

16 września 2019 r. Sąd Okręgowy w W., w którego składzie orzekającym zasiadała jednoosobowo sędzia J. K. (1), ogłosił wyrok oddalając powództwo.

20.

W systemie SLPS nie zmieniono sędziego referenta sprawie XVI GC 932/18.

D.

Przebieg postępowania przed sądem II instancji związany ze zwrotem akt sądowi okręgowemu celem dołączenia do nich brakujących dokumentów o wyznaczeniu sędzi J. K. (1) do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18

21.

W związku z apelacją powoda z 27 października 2019 r. akta XVI GC 932/18 zostały przesłane do sądu apelacyjnego i zostały oznaczone sygnaturą akt VII AGa 738/20.

22.

Do rozpoznania sprawy wylosowano w systemie SLPS trzech sędziów: referenta P. F. (k. 3337) oraz dwóch członków składu orzekającego M. D. oraz J. K. (2) (k. 3338).

23.

Zarządzeniem z 19 kwietnia 2021 r. wyznaczono na 12 maja 2021 r. termin rozprawy przed sądem II instancji (k. 3339).

24.

11 maja 2021 r. odbyła się – zgodnie z art. 61 ust. 3 Regulaminu z 2019 r.- narada wstępna w składzie trzyosobowym, której przedmiotem były, m.in. zagadnienia związane z brakami formalnymi akt sprawy VII AGa 738/20.

25.

Postanowieniem z 11 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny w W. postanowił na podstawie § 138 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. z 2019 r., poz. 1141) zwrócić akta Sądowi Okręgowemu w W. celem dołączenia do akt następujących dokumentów: 1) zarządzenia przewodniczącego wydziału albo zastępcy przewodniczącego wydziału z okresu od 8 marca 2019 r. (k. 3107) do 25 marca 2019 r. (k. 3112), na podstawie którego sędzia J. K. (1) została wyznaczona od 25 marca 2019 r. do rozpoznania sprawy, jako jej referent w miejsce wylosowanego sędziego referenta E. T., oraz wskazanie podstawy prawnej przekazania sędzi J. K. (1) tej sprawy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1452, ze zm.), a także przyczyn, które stanowiły podstawę zmiany składu sądu w rozumieniu art. 47b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072); 2) zarządzenia przewodniczącego wydziału albo zastępcy przewodniczącego wydziału z okresu od 8 marca 2019 r. (k. 3107) do 25 marca 2019 r. (k. 3112), na podstawie którego sędzia J. K. (1) miała, jako zastępcą z powodu nieobecności sędzi E. T. – zgodnie z § 52 ust. 5 c Regulaminu urzędowania sądów powszechnych w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 21 grudnia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 69) - dokonać czynności na rozprawie 25 marca 2019 r., z wyjaśnieniem, czy nieobecność sędzi E. T. była spowodowana urlopem (urlopem wypoczynkowym, urlopem na żądanie), czy też inną usprawiedliwioną nieobecnością, zarządzenia przewodniczącego wydziału albo zarządzenia zastępcy przewodniczącego wydziału ustalającego plan zastępstw na dzień 25 marca 2019 r. zgodnie z § 52 b ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 19 grudnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 270), oraz zarządzenia sędzi J. K. (1) z dnia 25 marca 2019 r. zgodnie z § 52 c ust. 4 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 19 grudnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 270), przydzielającego jej sprawę XVI GC 932/18, a w przypadku gdy oświadczenie takie zostało złożone na rozprawie 25 marca 2019 r. – zarządzenia o sprostowaniu protokołu rozprawy z tego dnia z podaniem czasu rejestracji tego oświadczenia (k. 3345, k. 3359).

26.

Zarządzeniem z 11 maja 2021 r. odwołano termin rozprawy wyznaczony na 12 maja 2021 r. i zwrócono akta do sądu okręgowego celem wykonania postanowienia z 11 maja 2021 r. (k. 3346).

27.

Działanie sądu apelacyjnego było zgodne z § 138 ust. 3 Regulaminu 2019 i z wykładnią SN (zob. postanowienie SN z 2 czerwca 2021 r., V CSK 52/21).

28.

Pismem z 24 maja 2021 r. Przewodnicząca XVI Wydziału Gospodarczego skierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. B. W. za pośrednictwem Wiceprezesa Sądu Okręgowego w W. D. D., przedstawiono do „wiadomości” akta sprawy VII AGa 738/20 (XVI GC 932/18) w odpowiedzi na postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. z 11 maja 2021 r. wraz z kserokopią zarządzenia Przewodniczącej XVI Wydziału Gospodarczego z 25 marca 2019 r. oraz oryginałem zarządzenia sędziego referenta z 25 marca 2019

r. Przedmiotowe pismo zostało 25 maja 2021 r. zadekretowane przez Wiceprezesa Sądu Okręgowego w W. D. D. i 26 maja 2021 r. doręczone do Sądu Apelacyjnego w W. (k. 3354).

29.

Akta sprawy VII AGa 738/20 zostały zwrócone przez urzędników sekretariatu Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. do VII W. (...), jako przedstawione omyłkowo.

30.

Do akt zostały załączone przez Przewodniczącą XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. następujące dokumenty:

- notatka służbowa z 19 maja 2021 r. kierownika sekretariatu XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. o treści: „ustaliłam, że zarządzenie o przejęciu sprawy do referatu przez SSO J. K. (1), zostało omyłkowo dołączone razem z analogicznym zarządzeniem w sprawie XVI GC 352/18, gdyż obie sprawy były rozpoznawane na wokandzie 25 marca 2019 r. W dniu dzisiejszym dołączono zarządzenia do niniejszej sprawy” (k. 3551);
- zarządzenie z 25 marca 2019 r. o treści: „sygnatura akt XVI GC 932/18 (numer sygnatury wpisany odręcznie), (...)/03/2019 r., zarządzenie: sprawę przejąć do referatu. SSO J. K. (1) (wraz podpisem odręcznym)”. Na dokumencie w prawym górnym rogu widnieje numer karty 522 (k. 3352);
- zarządzenie z 25 marca 2019 r. w brzmieniu: „w związku z usprawiedliwioną nieobecnością 25 marca 2019 r. sędziego E. T. na podstawie art. 45 § 1 i 45 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych w zw. z zarządzeniem nr (...) Prezesa Sądu Okręgowego w W. z 29 listopada 2018 r. wyznaczam sędziego dyżurnego J. K. (1) do obsadzenia sesji wyznaczonej na 25 marca 2019 r. celem zapewnienia sprawności postępowania” (k. 3353).

31.

Zarządzenie nr (...) Prezesa Sądu Okręgowego w W. z 29 listopada 2018 r. w sprawie zastępstw sędziów i referendarzy za 2019 r. stanowi m.in. § 1 zd. 1 zarządzenie zastępstw i wyznaczenie sędziów odbywa się według zasad zastępstw określonych w § 2 i 3. § 2 zastępowanie sędziów odbywa się tylko przez tych sędziów, którzy mogą podjąć czynności danego dnia, według następującej kolejności: Wydziale Sądu 1) dyżurny sędzia (a jeżeli wyznaczonych jest więcej niż 1 dyżurny sędzia – dyżurni sędziowie według kolejności wskazanej w grafiku dyżurów) (k. 3356-3357).

32.

Na żądanie Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. sędzia referent w sprawie VII AGa 738/20 przekazał kierownikowi sekretariatu w formie elektronicznej postanowienie z 11 maja 2021 r. celem zapoznania się z jego treścią przez Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W..

33.

Zarządzeniem z 16 czerwca 2021 r. przedstawiono ponownie akta sądowi okręgowemu w celu wykonania punktu 2 postanowienia z 11 maja 2021 r. w zakresie dotyczącym wyjaśnienia, czy nieobecność sędzi E. T. była spowodowana (urlopem wypoczynkowym, urlopem na żądanie), czy też inną usprawiedliwioną nieobecnością, w terminie 3 dni, albo złożenia oświadczenia przez Przewodniczącą Wydziału albo jej zastępczynię, że wyjaśnienia takie nie zostaną złożone (k. 3363).

34.

W związku z niewykonaniem w terminie zarządzenia z 16 czerwca 2021 r. postanowieniem z 29 lipca 2021 r. Sąd Apelacyjny w W. działając na podstawie art. 59 k.p.c. zawiadomił Prokuratora Regionalnego w Warszawie uznając jego udział za potrzebny w sprawie (k. 3362).

35.

Po dokonaniu wyżej wymienionej czynności pismem z 5 sierpnia 2021 r. Przewodniczącą XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. wyjaśniła, że nieobecność sędzi E. T. w dniu 25 marca 2019 r. była spowodowana urlopem na żądanie (k. 3376).

36.

Pismem z 25 sierpnia 2021 r. Prokurator Regionalny wstąpił do udziału w sprawie.

E.

Przebieg postępowania przed sądem II instancji związany z ustaleniem podstaw i przyczyn zmiany sędziego referenta do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18

37.

20 września 2021 r. odbyła się rozprawa przed sądem II instancji. Przewodniczący poinformował strony o problemie prawnym związanym z naruszeniem przed sądem I instancji zasady niezmienności składu, wykładając to zagadnienie w oparciu o zasady niezmienności składu z uwzględnieniem uchwał SN z 5 grudnia 2019 r., (...) 10/19 oraz z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20, a także o problemie prawnym wiążącym się z wprowadzeniem art. 55 § 4 u.s.p., i o możliwości zadania pytań prawnych w przypadku ustalenia wątpliwości związanych ze stosowaniem przepisów.

38.

Postanowieniem z 28 września 2021 r. sąd apelacyjny na podstawie art. 232 zd. 2 k.p.c. zobowiązał Prezesa Sądu Okręgowego w W. do przedstawienia w terminie 2 tygodni następujących informacji:

1.

liczby spraw wyznaczonych przez sędzię E. T. na sesję 25 marca 2019 r. z podaniem ich sygnatur akt;

2.

wyjaśnienia, czy we wszystkich sprawach wyznaczonych na sesję 25 marca 2019 r. zastępstwo na rozprawie wykonywała sędzia J. K. (1)

3.

podania sygnatur akt spraw wyznaczonych na sesję 25 marca 2019 r., które zostały przejęte do rozpoznania przez sędzię J. K. (1) na podstawie § 52 c ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316) w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych z 28 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2481), albo zostały przejęte do jej referatu na innej podstawie prawnej, która stanowiła podstawę zmiany składu sądu w rozumieniu art. 47b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072);

4.

wskazania, czy sędzia E. T. korzystała w 2018 r. oraz w 2019 r., z urlopu na żądanie, o którym stanowi art. 167² k.p., w dniach, w których miała wyznaczone sesje, a jeżeli tak to o podanie dat kalendarzowych tych sesji, z podaniem sygnatur akt spraw wyznaczonych w poszczególnych dniach;

5.

w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie nr 4, wyjaśnienie, czy w dniach, w których sędzia E. T. korzystała z urlopu na żądanie i miała wyznaczone sesje, zastępstwo na rozprawach wykonywała sędzia J. K. (1) (albo inny sędzia);

6.

w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie nr 5, czy sędzia J. K. (1) wykonując zastępstwo na rozprawach przejęła którąkolwiek ze spraw na podstawie § 52 c ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316) w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych z 28 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2481) albo zostały przydzielone do jej referatu na innej podstawie prawnej stanowiącej zmianę podstawę zmiany składu sądu w rozumieniu art. 47b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072);

7.

liczby sesji wyznaczonych w miesiącach, w których sędzia E. T. korzystała z urlopu na żądanie w dniach sesyjnych, z wyjaśnieniem dat wyznaczenia sesji w poszczególnych sprawach, w których sędzia E. T. korzystała z urlopu na żądanie;

- celem ustalenia przyczyn naruszenia w sprawie XVI GC 932/18 Sądu Okręgowego w W. zasady niezmienności składu, o której mowa w art. 47 b § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. o Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072) (k. 3456).

39.

Prezes Sądu Okręgowego w W. nie udzielił Sądowi Apelacyjnemu w W. informacji żądanych postanowieniem z 21 września 2018 r. F.

Przebieg postępowania przed sądem II instancji związany z badaniem akt XVI GC 352/18, do których miało zostać omyłkowo załączone zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18

40.

W notatce służbowej z 19 maja 2021 r. kierownik sekretariatu XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. oświadczyła: „ustaliłam, że zarządzenie o przejęciu sprawy do referatu przez SSO J. K. (1), zostało omyłkowo dołączone razem z analogicznym zarządzeniem w sprawie XVI GC 352/18, gdyż obie sprawy były rozpoznawane na wokandzie 25 marca 2019 r. W dniu dzisiejszym dołączono zarządzenie do niniejszej sprawy” (k. 3551).

41.

Celem ustalenia, czy oświadczenie sędzi J. K. (1) znajdowało się w aktach XVI GC 352/18, zarządzeniem z 28 września 2021 r., wykonanym 29 września 2021 r., zwrócono się do Sądu Okręgowego w W. o nadesłanie w terminie 1 tygodnia akt XVI GC 352/18 (k.3459).

42.

Akta nie zostały nadesłane w oznaczonym terminie.

43.

Zarządzeniem z 20 października 2021 r., wykonanym 28 października 2021 r., po raz kolejny zwrócono się do Sądu Okręgowego w W. o nadesłanie w terminie 3 dni akt XVI GC 352/18 (k. 3474).

44.

W wiadomości elektronicznej z 26 listopada 2021 r. zastępca kierownika XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. zażądał przedstawienia zarządzenia z 20 października 2021 r. albo innej decyzji stanowiącej podstawę niniejszego zarządzenia (k. 3478).

45.

W wiadomości elektronicznej z 26 listopada 2021 r. sekretarz sądowy VII Wydziału Gospodarczego i Własności Intelektualnej Sądu Apelacyjnego w W. przesłał zastępcy kierownika XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. skan zarządzenia z 20 października 2021 r. z prośbą o pilne przedstawienie akt o sygn. XVI GC 1106/21 z uwagi na termin rozprawy apelacyjnej wyznaczonej na 3 grudnia 2021 r. (k. 3479)

46.

Akta XVI GC 352/18 zostały przesłane do sądu apelacyjnego 29 listopada 2021 r. (k. 3452).

47.

1 grudnia 2021 r. na posiedzeniu niejawnym przewodniczący zapoznał się z aktami sprawy sygn. akt XVI GC 352/18 (k. 3495).

48.

Na podstawie akt XVI GC 352/18 ustalono:

- Tom III akt XVI GC 352/18 obejmuje dokumenty od k. 402 do k. 600. Karty akt numerowane są według kolejności. W tomie III nie ma przekreśleń numeru kart. Na k. 521 akt znajduje się oświadczenie w brzmieniu: „sygn. akt XVI GC 352/18, W. 25

marca 2019 r. zarządzenie: sprawę przejąć do referatu, SSO J. K. (1) (podpis)". Na k. 521 brak jest przekreśleń numeru kart. Na k. 522 do k. 527 znajduje się protokół rozprawy z 25 marca 2018 r. Na k. 522 do k. 527 brak jest przekreśleń numeru karty. W tomie III brak jest notatki służbowej, z której wynika, że usunięto z niej zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2018 r. o przejściu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 o numerze karty 522.

- Tom IV akt XVI GC 352/18 obejmuje karty od 602 do 715. Od karty 602 do karty 616 nie zmieniono numeracji kart akt. Na karcie 617 znajduje się kserokopia notatki służbowej kierownika sekretariatu z 19 maja 2021 r., która została załączona na k. 3551 akt XVI GC 932/18. Na notatce służbowej znajduje się odręczna adnotacja w brzmieniu: „zmieniono numerację ze względu na błędny zapis”. Pieczęć służbowa: „kierownik sekretariatu A. K. (podpis nieczytelny)". Na karcie 618 załączona jest kopia zarządzenia sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejściu do rozpoznania sprawy XVI GC 938/20. Na kopii tego zarządzenia znajdują się m.in. numer karty 522 (przekreślone – kserokopia), oraz oznaczenie numeru karty 618. Od karty 617 nastąpiła zmiana dalszej numeracji kart akt. Na pierwotnej karcie o numerze 617 znajduje się pismo procesowe. Numer karty 617 został przekreślony i oznaczony numerem 619. Na kolejnych kartach zmieniono numerację o dwie pozycje. W tomie IV akt sprawy brak jest notatki, z której wynika, że usunięto z niej zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejściu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 o numerze karty 522.

49.

W systemie SLPS nie zmieniono sędziego referenta w sprawie XVI GC 352/18.

G.

Przebieg postępowania z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. E. P. w zakresie niezbędnym dla rozpoznania apelacji w zakresie zarzutu nieważności postępowania z art. 379 pkt 4 k.p.c.

50.

Pismem z 18 października 2021 r., Prezes Sądu Okręgowego w W., przedstawiając kopię postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 28 września 2021 r., zwrócił się do Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. z prośbą o „weryfikację prawidłowości tego zobowiązania, w szczególności w aspekcie baraku zarządzenia o powierzeniu sędziemu referentowi czynności nadzorczej, w sytuacji gdy brak jest merytorycznego związku pomiędzy sferą jurysdykcyjną w sprawie VII AGa 738/20, a żądanymi danymi dotyczącymi toku wewnętrznego urzędowania sądu w innych sprawach, które to dane mogą być przedstawione w trybie sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów powszechnych.

51.

Prezes Sądu Apelacyjnego w W.B. W. ani Wiceprezes tego Sądu E. K. – P. nie powiadomiły sądu II instancji o czynnościach z zakresu nadzoru administracyjnego podjętych w związku z wyżej wymienionym pismem.

52.

Pismem z 1 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w W. zwrócił się do Prezesa Sądu Okręgowego w W. z prośbą o ponowne rozważanie wykonania postanowienia z 28 września 2021 r., wyjaśniając wszystkie wątpliwości wyrażone w piśmie z 18 października 2021 r. (k. 3497)

53.

Pismem z 29 grudnia 2021 r. Prezes Sądu Okręgowego w W. poinformował, że podtrzymuje w całej rozciągłości stanowisko wyrażone w piśmie skierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. z 18 października 2021 r. i podzielone przez Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. w piśmie z 27 października 2021 r.

54.

Pismem z 7 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w W. zwrócił się do Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego E. K.-P. w W., m.in. z prośbą rozważanie podjęcia wobec Prezesa Sądu Okręgowego w W. czynności z zakresu nadzoru administracyjnego w celu wykonania przez Niego postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 28 września 2021 r. W przedmiotowym piśmie wskazano m.in., że w piśmie z 17 grudnia 2021 r. Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. oświadczyła, że nie kwestionuje w żadnym zakresie działalności orzeczniczej sądu, w składzie, w którym sędzia referent funkcję przewodniczącego, natomiast z pisma Pana Prezesa Sądu Okręgowego w W. z 29 grudnia 2021 r. wynika, że odmowa wykonania przez Niego postanowienia z 28 września 2021 r. została wsparta przez

Panią Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. w piśmie z 27 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w W. poprosił o przedstawienie przedmiotowego pisma do akt sprawy z uwagi na to, że *jego treść* – zdaniem składu orzekającego - *dotyczy ingerencji w przebieg postępowania dowodowego organu sprawującego nadzór w zakresie działalności administracyjnej sądu apelacyjnego*. Ponadto poinformowano, że sąd apelacyjny rozważa zadanie pytania prawnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, natomiast odpowiedź na przedmiotowe pismo może stanowić podstawę ustaleń faktycznych sądu apelacyjnego w zadanym pytaniu.

55.

Pismem z 24 lutego 2022 r. Wiceprezes Sądu Apelacyjnego E. K.-P., w odpowiedzi na pismo z 7 lutego 2022 r. w części dotyczącej wniosku sądu o podjęcie wobec Prezesa Sądu Okręgowego w W. czynności nadzorczych w celu wykonania przez Niego postanowienia Sądu Apelacyjnego z 28 września 2021 r., stwierdziła: „nie wydaje mi się, abym mogła w tym zakresie interweniować. Wskazanych w postanowieniu sądu informacji nie zażądano w trybie nadzoru administracyjnego, tylko wystąpił o nie sąd. Wyegzekwowanie nałożonego na Prezesa Sądu Okręgowego w W. powinno zatem nastąpić z wykorzystaniem procedury cywilnej. Wiceprezes wyraziła również stanowisko, że zakres żądanych w postanowieniu z 28 września 2021 r. *informacji dotyczących innych spraw sądowych wykracza poza związek jurysdykcyjny z rozpoznawaną sprawą, wkracza natomiast w zakres kompetencji prezesa sądu*. Wiceprezes nie załączyła pisma z 27 października 2021 r. Wskazała również, że zleciła przeprowadzenie kontroli w zakresie dotyczącym zmiany składu orzekającego w sprawie XVI GC 932/18.

56.

Z uwagi na stanowisko Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. E. P., która adaniem sądu apelacyjnego, bezprawnie ingerowała w przebieg postępowania dowodowego tego sądu, a także działania w ramach nadzoru administracyjnego wobec sędziego referenta niepodlegające ujawnieniu w niniejszym postępowaniu sądowym, sąd apelacyjny uznał, że dalsze prowadzenie korespondencji z organami sądu będzie prowadzić jedynie do przedłużenia postępowania i nie przyczyni do wykonania postanowienia z 28 września 2021 r.

IV.

Właściwe przepisy prawne

A)

Przepisy prawa krajowego

54.

Ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczeniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1233, dalej jako: u.z.n.k.)

art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k.

Czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku, w szczególności przez: pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży.

55.

Ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2019 r., poz. 1460, dalej jako: „k.p.c.”)

art. 47 § 1 k.p.c.

W pierwszej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

art. 232 zd. 2 k.p.c.

Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

art. 378 § 1 k.p.c.

10

Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

art. 386 k.p.c.

§ 1. W razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy.

§ 2. W razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

§ 3. Jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie.

§ 4. Poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

§ 5. W przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sąd rozpoznaje ją w tym samym składzie, chyba że nie jest to możliwe lub powodowałoby nadmierną zwłokę w postępowaniu.

§ 6. Ocena prawna wyrażona w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiąże zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego lub faktycznego, albo po wydaniu wyroku sądu drugiej instancji Sąd Najwyższy w uchwale rozstrzygającej zagadnienie prawne wyraził odmienną ocenę prawną.

art. 379 pkt 4 k.p.c.

Nieważność postępowania zachodzi: jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy.

56.

Ustawa z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dziennik Ustaw z 2019, poz. 52 ze zm., dalej jako: „u.s.p.”)

Art. 45 u.s.p.

§ 1. Sędziego lub asesora sądowego w jego czynnościach może zastąpić sędzia lub asesor sądowy tego samego sądu, a także sędzia delegowany na podstawie art. 77 § 1 albo 8.

§ 2. Zastąpienie, o którym mowa w § 1, może nastąpić na podstawie zarządzenia przewodniczącego wydziału lub prezesa sądu, wydanego na wniosek sędziego lub asesora sądowego albo z urzędu, w celu zapewnienia sprawności postępowania.

art. 47a u.s.p.

§ 1. Sprawy są przydzielane sędziom i asesorom sądowym losowo, w ramach poszczególnych kategorii spraw, chyba że sprawa podlega przydziałowi sędziemu pełniącemu dyżur.

§ 2. Przydział spraw w ramach poszczególnych kategorii jest równy, chyba że został zmniejszony z uwagi na pełnioną funkcję, uczestniczenie w przydziale spraw innej kategorii lub z innych przyczyn przewidzianych ustawą.

art. 47b u.s.p.

§ 1. Zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Przepis art. 47a stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli konieczne jest podjęcie czynności w sprawie, w szczególności gdy wynika to z odrębnych przepisów lub przemawia za tym wzgląd na sprawność postępowania, a skład sądu, któremu została przydzielona sprawa, nie może jej podjąć, czynność ta jest podejmowana przez skład sądu wyznaczony zgodnie z planem zastępstw, a jeżeli czynność nie jest objęta planem zastępstw, przez skład sądu wyznaczony zgodnie z art. 47a.

§ 3. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 1 i 2, podejmuje prezes sądu albo upoważniony przez niego sędzia.

art. 55 § 4 u.s.p.

§ 4. Sędzia może orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (jurysdykcja sędziego). Przepisy o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu nie ograniczają jurysdykcji sędziego i nie mogą być podstawą stwierdzenia sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia.

57.

Ustawa z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 190, dalej jako: „ustawa zmieniająca”)

Art. 1 ustawy zmieniającej

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 52, 55, 60, 125, 1465 i 1495) wprowadza się następujące zmiany:

pkt 20 lit. b) ustawy zmieniającej

w art. 55: dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Sędzia może orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (jurysdykcja sędziego). Przepisy o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu nie ograniczają jurysdykcji sędziego i nie mogą być podstawą stwierdzenia sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia.

Art. 8 ustawy zmieniającej

Przepis art. 55 § 4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się także do spraw wszczętych lub zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

58.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316, dalej jako: „Regulamin2015”)

§ 43 ust. 1 Regulamin2015

Sprawy są przydzielane referentom (sędziom i asesorum sądowym) losowo, zgodnie z ustalonym podziałem czynności, przez narzędzie informatyczne działające w oparciu o generator liczb losowych, oddzielnie dla każdego repertorium, wykazu lub innego urządzenia ewidencyjnego, chyba że przepisy niniejszego rozporządzenia przewidują inne zasady przydziału. Przydziału przez narzędzie informatyczne nie stosuje się, jeżeli tylko jeden sędzia lub asesor sądowy uczestniczy w przydziale spraw danego rodzaju.

§ 49 Regulamin2015

1. Jeżeli w wyniku zastosowania zasad określonych w przepisach niniejszego oddziału sprawa została przydzielona referentowi, który został wyłączony, dokonuje się ponownego przydziału sprawy. Narzędzie informatyczne, o którym mowa w § 43 ust. 1, przydziela wyłączonego referentowi dodatkową sprawę w tej samej kategorii.

2. Przewodniczący wydziału zarządza przydzielenie przez narzędzie informatyczne dodatkowej sprawy tej samej kategorii, jeżeli sprawa została zakończona:

- 1) przekazaniem sprawy do innego sądu lub innego wydziału tego samego sądu;
- 2) zwrotem pisma wszczynającego sprawę;
- 3) połączeniem ze sprawą innego referenta;
- 4) przez zastępcę, o którym mowa w § 52b i § 52c.

§ 52b Regulaminu 2015

1. Plan zastępstw określa zastępców (sędziów, asesorów sądowych i ławników) na każdy dzień roboczy.
2. Plan dyżurów określa sędziów i asesorów sądowych pełniących dyżur na każdy dzień.
3. Plany zastępstw i dyżurów określają liczbę zastępców i pełniących dyżur w danym okresie, wydziały lub rodzaje spraw przypisane zastępcom i pełniącym dyżur oraz kolejność podejmowania czynności w zastępstwie i przydziału spraw pełniącym dyżur w przypadku większej liczby zastępców i pełniących dyżur.
4. Wyznaczenie sędziego, asesora sądowego lub ławnika do planu zastępstw lub dyżurów powinno nastąpić z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem. Prezes sądu może upoważnić do wyznaczania przewodniczących wydziałów. Zastępcy i pełniący dyżur mogą z co najmniej dwudniowym wyprzedzeniem zgłaszać zamiany w planie zastępstw lub dyżurów. Prezes sądu może sprzeciwić się zamianie. W sytuacjach nagłych zamiana może nastąpić bez wyprzedzenia.
5. Sędziowie i asesory sądowi są równomiernie obciążani obowiązkiem gotowości do podjęcia czynności na podstawie planu zastępstw oraz planu dyżurów. Zastępcą i pełniącym dyżur w danym okresie może być ta sama osoba, jeżeli jest to uzasadnione wpływem spraw. Ilość zastępców i pełniących dyżur oraz ich gotowość do podjęcia czynności w danym okresie powinna odpowiadać potrzebom sądu.
6. W przypadku niemożności podjęcia czynności przez zastępców lub pełniących dyżur przewodniczący wydziału wyznacza sędziego wykonującego obowiązki zastępcy lub pełniącego dyżur. Jeżeli zachodzi potrzeba wyznaczenia sędziego z innego wydziału, czynności w tym zakresie podejmuje prezes sądu.

§ 52c Regulamin 2015

1. W razie nieobecności referenta na posiedzeniu przewodniczący wydziału zarządza odwołanie posiedzenia, jeżeli jest możliwe zawiadomienie osób uczestniczących, chyba że sprawność postępowania w sposób oczywisty wymaga odbycia posiedzenia.
2. Sprawę, w której posiedzenie nie zostało odwołane, rozpoznaje zastępca przewidziany w planie zastępstw na dany dzień. Jeżeli nie było możliwe należyte przygotowanie się zastępcy do sprawy lub rozpoznanie przez niego sprawy wymagałoby powtórzenia znacznej części postępowania, przewodniczący wydziału zarządza odwołanie posiedzenia. Na wokandzie zamieszcza się informację o odwołaniu posiedzenia i przyczynie odwołania oraz, jeżeli to możliwe, także o nowym terminie posiedzenia.
4. Zastępca jest uprawniony do przydzielenia sobie sprawy rozpoznawanej na podstawie ust. 2. W takim przypadku narzędzie informatyczne przydzieli zastępcy o jedną sprawę mniej w tej samej kategorii.
5. Zastępca zastępuje niebędącego referentem sprawy członka składu w przypadku jego nieobecności, wyłączenia albo odejścia z wydziału i zwolnienia z obowiązku rozpoznania tej sprawy. Jeśli jest to możliwe, nieobecnego ławnika w pierwszej kolejności zastępuje ławnik mający inne posiedzenie w tym samym dniu.
6. Jeżeli udział zastępcy, który nie jest referentem sprawy, wymagałby prowadzenia rozprawy od początku, rozprawa podlega odwołaniu, chyba że sprawność postępowania uzasadnia prowadzenie rozprawy od początku.

59.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1141, dalej jako: „Regulamin2019”)

§ 2 pkt 16 Regulamin2019

Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

SLPS - system teleinformatyczny służący do losowego przydziału spraw i zadań sądu, działający w oparciu o generator liczb losowych (System Losowego Przydziału Spraw).

§ 61 ust. 3 Regulamin2019

Przewodniczący posiedzenia lub rozprawy sądu drugiej instancji zarządza odbycie narady wstępnej, jeżeli w sprawie występują skomplikowane zagadnienia faktyczne lub prawne.

§ 138 ust. 3 Regulaminu

Sąd odwoławczy może zwrócić akta sprawy sądowi pierwszej instancji w celu sporządzenia odpisów protokołów lub innych dokumentów znajdujących się w aktach oraz uzupełnienia akt zastępczych, jeżeli są one nieczytelne, dołączenia do akt brakujących dokumentów, w szczególności zwrotnych potwierdzeń doręczenia pism sądowych lub odpisów orzeczeń, oraz załączników.

60.

Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. MS Nr 5, poz. 22, dalej jako: „Zarządzenie MS”)

§ 30 Zarządzenia MS

1. Akta sprawy powinny być umieszczone w oddzielnej okładce sporządzonej według ustalonego wzoru, oznaczonej sygnaturą. Okładki akt poszczególnych kategorii spraw powinny różnić się kolorem.
2. Akta powinny być połączone w sposób zapewniający trwałość, kompletność i integralność, a karty w nich ponumerowane.
3. O zmianie numeracji kart należy uczynić wzmiankę z podaniem przyczyny zmiany. Wzmiankę tę zamieszcza się na karcie, której numerację zmieniono, a gdy zmiana dotyczy numeracji kilku kolejnych kart - na pierwszej z nich.

61.

Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1510, dalej jako: „k.p.”)

Art. 167² k.p.

Pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie pracownika i w terminie przez niego wskazanym nie więcej niż 4 dni urlopu w każdym roku kalendarzowym. Pracownik zgłasza żądanie udzielenia urlopu najpóźniej w dniu rozpoczęcia urlopu.

Art. 167³ k.p.

Łączny wymiar urlopu wykorzystanego przez pracownika na zasadach i w trybie określonych w art. 167² nie może przekroczyć w roku kalendarzowym 4 dni, niezależnie od liczby pracodawców, z którymi pracownik pozostaje w danym roku w kolejnych stosunkach pracy.

B)

Orzecznictwo Sądu Najwyższego

62.

Uchwała SN z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19

Rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym przez skład trzyosobowy, w którym jednego z członków składu, niebędącego referentem, wyłoniono w drodze losowania (§ 50 ust. 1 w związku z § 54 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. z 2019 r. poz. 1141), a przebywającego na planowanym urlopie wypoczynkowym, zgłoszonym do planu urlopów przed wyznaczeniem rozprawy apelacyjnej, zastępuje wyznaczony przez Przewodniczącego Wydziału zastępca, o którym mowa w § 72 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, stanowi naruszenie zasady niezmienności składu wynikającej z art. 47b § 1 i 2 ustawy o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 52) i w konsekwencji prowadzi do nieważności postępowania z powodu rozpoznania sprawy przez skład orzekający sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 KPC).

63.

Postanowienie SN z 28 lutego 2020 r., III CSK 225/19

Zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie (art. 47b § 1 u.s.p.). Zasadą jest zakończenie przez skład orzekający spraw, które zostały mu przydzielone, także wtedy gdy na skutek zmiany podziału czynności jeden z sędziów został przeniesiony bez swojej zgody do innego wydziału.

64.

Uchwała SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20

Naruszenie zasady niezmienności składu sądu wyznaczonego do rozpoznania apelacji, polegające na bezpodstawnym wyznaczeniu zastępcy sędziego nie będącego referentem, może powodować sprzeczność składu sądu orzekającego z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

65.

Uchwała SN z 26 maja 2022 r., III CZP 86/22

Jeżeli na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych prezes sądu zarządził rozpoznanie apelacji w składzie trzech sędziów, sprawa powinna zostać rozpoznana przez skład sądu złożony z dotychczasowego sędziego referenta, a pozostali sędziowie powinni zostać przydzieleni losowo zgodnie z art. 47a Prawa o ustroju sądów powszechnych, nawet gdy w sprawie uprzednio wyznaczony był skład trzyosobowy, który przestał być składem właściwym do rozpoznania sprawy na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

66.

Postanowienie SN z 2 czerwca 2021 r., V CSK 52/21

SN zwrócił akta sądowi okręgowemu celem wyjaśnienia przyczyn i podstaw prawnych zmiany składu orzekającego, który wydał zaskarżone postanowienie, w stosunku do składu wyznaczonego zarządzeniem z dnia 28 sierpnia 2019 r., a także wynikającego z raportu z losowania z dnia 13 lutego 2019 r.

V.

Uzasadnienie pytania prawnego

V.1. Uzasadnienie pierwszego pytania prawnego

67.

W art. 19 TUE skonkretyzowano zasadę państwa prawnego wyrażoną w art. 2 TUE, powierzając sądom państw członkowskich i Trybunałowi zadanie zapewnienia pełnego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich, jak również ochrony sądowej praw, jakie jednostki wywodzą z tego prawa

68.

Zasada skutecznej ochrony sądowej praw, do której odnosi się art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, stanowi zasadę ogólną prawa Unii, wynikającą z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim, wyrażoną w art. 6 i 13 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz potwierdzoną w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (wyroki TSUE: z 19 września 2006 r., W., C-506/04, EU:C:2006:587, pkt 51; z 16 lutego 2017 r., M. P., C-503/15, EU:C:2017:126, pkt 37; z 27 lutego 2018 r., A. (...), C-64/16, EU:C:2018:117, pkt 44).

69.

Na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE każde państwo członkowskie powinno zatem zapewnić w szczególności, by organy należące – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – do systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii i mogące w związku z tym rozstrzygać w tym charakterze o stosowaniu lub wykładni prawa Unii odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej (wyroki TSUE: z 18 maja 2021 r., A. „F.” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 190; z 20 kwietnia 2021 r., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 45).

70.

Prawo do rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd gwarantowane jest przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Jego odpowiednikiem jest art. 47 zd. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Wymóg niezawisłości sędziowskiej, stanowiącej integralny element sprawowania wymiaru sprawiedliwości, wchodzi w zakres istoty prawa do skutecznej ochrony sądowej oraz prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które to prawo ma fundamentalne znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie podmioty prawa wywodzą z prawa Unii, oraz zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości państwa prawnego [wyroki TSUE z 20 kwietnia 2021 r., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 51].

71.

W oparciu o ten przepis i zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE państwa członkowskie są zobowiązane do ustanowienia systemu środków odwoławczych i procedur zapewniających jednostkom poszanowanie ich prawa do skutecznej ochrony prawnej w dziedzinach objętych prawem Unii (wyrok TSUE z 27 lutego 2018 r., A. S. dos J. P., C-64/16, EU:C:2018:117, pkt 34).

72.

Gwarancje niezawisłości i bezstronności - niezbędne światło prawa Unii Europejskiej - wymagają istnienia zasad, w szczególności co do składu organu, powoływania jego członków, okresu trwania ich kadencji oraz powodów ich wyłączenia lub odwołania, pozwalających wykluczyć, w przekonaniu jednostek, wszelką uzasadnioną wątpliwość co do niepodatności tego organu na czynniki zewnętrzne oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów (wyrok TSUE z 20 kwietnia 2021 r., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 53).

73.

Wymaganie niezawisłości obejmuje dwa aspekty. Pierwszy - zewnętrzny – zakłada, że organ wykonuje swe funkcje całkowicie niezależnie, bez podlegania żadnej hierarchii służbowej lub podporządkowania komukolwiek, i nie otrzymuje nakazów lub wskazówek z jakiegokolwiek źródła (wyroki TSUE: z 17 lipca 2014 r., T., C-58/13 i C-59/13, pkt 22, z 6 października 2015 r., C. S. del M., C-203/14, pkt 19), przez co jest chroniony przed ingerencją i naciskami zewnętrznymi mogącymi zagrozić niezależności osądu jego członków przy rozpatrywaniu przez nich sporów (wyroki TSUE: z 19 września 2006 r., W., C-506/04, pkt 51, z 9 października 2014 r., T., C-222/13, pkt 30, z 6 października 2015 r., C. S. del M., C-203/14, pkt 19). Drugi aspekt - wewnętrzny - łączy się z pojęciem bezstronności i dotyczy jednakowego dystansu do stron sporu i ich odpowiednich interesów w odniesieniu do jego przedmiotu. Czynnikiem ten wymaga przestrzegania obiektywizmu oraz braku wszelkiego interesu w rozstrzygnięciu sporu poza ścisłym stosowaniem przepisu prawa (wyroki TSUE: z 19 września 2006 r., W., C-506/04, pkt 52, z 9 października 2014 r., T., C-222/13, pkt 31, i z 6 października 2015 r., C. S. del M., C-203/14, pkt 20).

74.

Wymaganie ustanowienia na podstawie ustawy należy rozumieć, jako zapewniający ustrojową niezależność sądownictwa od władzy wykonawczej i obejmujący nie tylko samo ustanowienie sądu, ale także stworzenie podstaw ustrojowych i organizacyjnych dla jego funkcjonowania (P. Hofmański, A. Wróbel, w: L. Garlicki (red.), Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Komentarz, t. I, s. 311 i n., N. Półtorak, A. Wróbel, w: A. Wróbel, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Komentarz, art. 47, Nb 166). Wymóg ustanowienia sądu ustawą jest związany z wymogiem niezawisłości i bezstronności sądu, bowiem ustrój sądownictwa winien być regulowany prawem i niezależny od władzy wykonawczej, a oba wymogi są elementem zasady praworządności i wskazują na zaufanie, jakie sądy w demokratycznym społeczeństwie winny wzbudzać w opinii publicznej (wyrok ETPCz z 12.3.2019 r., A. przeciwko Islandii, skarga Nr 26374/18, pkt 99).

75.

W związku z tym powstaje wątpliwość wyrażona w pytaniu pierwszym, czy niezawisłym i bezstronnym ustanowionym uprzednio na mocy ustawy oraz zapewniającym skuteczną ochronę prawną jest sąd pierwszej instancji w składzie jednoosobowym, w którym zasiada sędzia wyznaczony do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz o wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

76.

Problem dotyczy przede wszystkim tego, czy pojęcie niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy obejmuje również „skład sądu” albo „skład orzekający sąd”, w części w jakiej następuje sposób ustalenia tego składu.

77.

Pojęcie „składu sądu” nie ma definicji ustawowej ani w prawie krajowym, ani też prawie Unii Europejskiej.

78.

W prawie polskim dookreślenie pojęcia składu sądu następuje przez wskazanie liczebności jego składu orzekającego. W postępowaniu przed sądem I instancji przepisy przewidują jako zasadę orzekania w składzie jednoosobowym (art. 47 § 1 k.p.c.). Wyjątki dotyczą niektórych kategorii spraw, w których orzeka skład obejmujący sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników (art. 47 § 2 k.p.c.) albo też przyznają prezesowi sądu umocowanie do zarządzenia rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy (art. 47 § 3 k.p.c.).

79.

Dla niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego na mocy ustawy wymaga się, aby w jego składzie orzekali sędziowie legitymowani do orzekania w danym sądzie, w danej instancji i w danej sprawie. Każdy członek składu orzekającego musi spełniać wskazane właściwości.

80.

W prawie krajowym obowiązuje zasada niezmienności składu orzekającego sądu (art. 47a § 1 u.s.p.) (tak wyrok SN z 21 listopada 2019 r., III PK 162/18; uchwała SN z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19; postanowienie SN z 12 stycznia 2021 r., IV CSK 275/20; uchwały SN z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/22; postanowienie SN z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22; uchwała SN z 26 maja 2022 r., III CZP 86/22).

81.

Polega ona na tym, że sprawy są przydzielane sędziom i asesorom sądowym losowo, w ramach poszczególnych kategorii spraw (art. 47a § 1 ab initio u.s.p.).

82.

Jest to zasada rangi ustawowej, której istota polega na stałości (niezmienności) składu sądu od chwili wyłonienia losowo składu orzekającego przez cały czas orzekania w sprawie (art. 323 k.p.c.) (tak uchwały SN z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19 i z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20).

83.

Przydział losowy sprawy sędziom i asesorom sądowym, w ramach poszczególnych kategorii spraw, następuje przez system teleinformatyczny służący do losowego przydziału spraw i zadań sądu, działający w oparciu o generator liczb losowych (System Losowego Przydziału Spraw) (§ 43 ust. 1 Regulamin2015, § 1 pkt 16 Regulamin2019).

84.

Odstępstwa od zasady niezmienności składu ukształtowanego losowo określone są ściśle w ustawie ustrojowej (art. 47b u.s.p.) oraz w przepisach wykonawczych (§ 49 Regulamin2015, § 52c Regulamin2015).

85.

W orzecznictwie SN wskazuje się, że samo odstępowanie od reguł wyznaczania sędziego w sprawie nie oznacza, że skład sądu nie jest zgodny z przepisami (tak uchwała SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20).

86.

U podstaw tego poglądu leży założenie, że skład sądu określa ustawa, natomiast przepisy Regulaminu2015 oraz Regulaminu2019 dotyczą jedynie sposobu ustalenia składu orzekającego przez wyłonienie sędziego przez teleinformatyczny system do losowego przydziału spraw i zadań sądu. Każdy sędzia danego sądu ma bowiem kwalifikację do rozstrzygnięcia sprawy niezależnie od sposobu jego wyznaczenia do jej rozpoznania. Dlatego mimo wadliwości związanych z wyznaczeniem składu sądu sąd nadal jest sądem ustanowionym ustawą, gdyż sędzia, nadal jest sędzią, natomiast skład sądu osadzony jest przez sędziego. Wyznaczanie sędziom orzekającym w sprawach cywilnych rozpraw według alfabetycznej listy sędziów ma tylko charakter organizacyjny, a naruszenie unormowań mających tylko organizacyjny i instrukcyjny charakter nie oznacza składu sprzecznego z ustawą (tak uchwała SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20).

87.

W ocenie sądu apelacyjnego można przyjąć, że zwykłe (przypadkowe, nieświadome, niecelowe, omyłkowe) naruszenie przepisów dotyczących sposobu wyłonienia składu orzekającego sądu w drodze losowania nie stanowi przesłanki do uznania, iż skład tego sądu jest sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.), a przez to, należy przyjąć, że sąd w składzie tak ukształtowanym jest sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy (art. 47 Karty Praw Podstawowych).

88.

Inna sytuacja zachodzi, gdy skład orzekający sądu, w którym zasiada sędzia przydzielony do rozpoznania sprawy został wyznaczony z rażącym (kwalifikowanym) naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz o wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

89.

Przepisom dotyczącym składu sądu oraz sposobu ustalenia tego składu przyswiera nadrzędny cel, jakim jest zapewnienie ich roli strażnika niezawisłości sędziowskiej, a tym samym unikanie wywierania wpływu przez organy ustawodawcze i wykonawcze na wyznaczenie konkretnego sędziego dla rozpoznania sprawy oraz ustaleń między samymi sędziami danego sądu, który z nich będzie rozpoznawać konkretną sprawę. Wprawdzie państwa członkowskie mają swobodę decydowania, w jakim sposób będzie konstruowany skład sądu według przepisów krajowych, lecz jeżeli takiego przepisy zostały uchwalone, to niezależność sądu musi być zagwarantowana w wystarczającym stopniu (zob. opinia Rzecznika Generalnego T. z 27 czerwca 2019 r., C-585/18, C-624/18 i C-625/18, pkt 129). Gwarancje te – zdaniem sądu apelacyjnego – obejmują nie tylko władzę ustawodawczą i wykonawczą, lecz również władzę sądowniczą.

90.

Nie można – zdaniem sądu apelacyjnego – racjonalnie przyjąć, że zachowana jest niezależność (niezawisłość i bezstronność) sądu w sytuacji, gdy sami sędziowie danego sądu – w zamiarze realizacji ich własnych albo cudzych interesów z wykorzystaniem instytucji prawa krajowego sprzecznie z ich celem – kształtują skład sądu orzekającego wyłonionego zgodnie z prawem przez naruszenie w sposób kwalifikowany przepisów prawa krajowego dotyczących przydziału spraw oraz o wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

91.

Podstawę prawa do rzetelnego procesu stanowią bowiem gwarancje określające dostęp do sądu ustanowionego na podstawie ustawy i tworzenia jego składu, a do ich naruszenia powinno dojść wyjątkowo, także w odniesieniu do czynności niewadliwych. Dlatego należy

przyjąć, że prawo do sądu niezawisłego i bezstronnego ustanowionego na mocy ustawy obejmuje również skład sądu ukształtowany zgodnie z przepisami krajowym w sposób zapewniający jego niezależność i stabilność. Spełnienie tego warunku może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy sędzia zostaje wyznaczony do składu sądu (jednosobowego, wielosobowego) zgodnie z przepisami prawa krajowego, natomiast zmiana sędziego jest dopuszczalna w granicach określonych tymi przepisami, mimo że są to przepisy ustrojowe i wykonawcze.

92.

Skoro bowiem sposób wyznaczenia sędziego do składu orzekającego i zmiany sędziego w tym składzie podlega określonym regułom prawa krajowego (mimo że są to przepisy rangi ustrojowej, a niektóre z nich ustanowione są w akcie niższego rzędu niż ustawa), to przestrzeganie tych reguł ma fundamentalne znaczenie dla ustalenia, czy sąd, w tym również wyłoniony jego skład, jest sądem ustanowionym na mocy ustawy. Jakkolwiek wszyscy sędziowie danego sądu dysponują właściwymi kompetencjami są jednakowo uprawnieni do orzekania, to dla stron najbardziej istotny i mający znaczenie gwarancyjne jest fakt pozostawienia sprawy w referacie sędziego sprawozdawcy, któremu sprawę przydzielono losowo, zgodnie z ustalonym podziałem czynności przez narzędzie informatyczne działające w oparciu o generator liczb losowych. Ma to przede wszystkim znaczenie z punktu widzenia gwarancji niezależności sądu, w tym niezależności od czynnika administracyjnego, jakimi są przewodniczący albo zastępcy przewodniczącego w danym wydziale, oraz jego bezstronności. Jeżeli zatem naruszenie przedmiotowych reguł jest rażące, oznacza, że gwarancje te zostają w poważnej mierze obniżone. Rozpoznanie bowiem sprawy przez sędziego wyznaczone do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu ma wpływ na zaufanie obywateli i społeczeństwa dla niezawisłości i bezstronności sądu oraz znaczenie gwarancyjne dla stron.

93.

Sąd apelacyjny stwierdza, że zmiana składu sądu orzekającego w pierwszej instancji w sprawie XVI GC 932/18 - polegająca na jej rozpoznaniu przez sędzię J. K. (1) w miejsce wylosowanej do jej rozpoznania w systemie SLPS sędzi E. T. - nastąpiła z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu, tj. 47b § 1 u.s.p. w zw. § 52 c ust. 4 Regulaminu z 2015 r.

94.

Z art. 47b § 1 u.s.p. wynika, że zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Przepis art. 47a stosuje się odpowiednio.

95.

Po pierwsze, urlop sędziego referenta na żądanie, o którym stanowi art. 167² k.p., w dniu wyznaczonej sesji nie stanowi niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie ani też długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie (art. 47b § 1 u.s.p.). Może on stanowić podstawę do podjęcia czynności przez skład sądu wyznaczony zgodnie z planem zastępstw albo z planem dyżurów, jeżeli przemawia za tym sprawność postępowania, a skład sądu, któremu została przydzielona sprawa nie może jej podjąć (art. 47b § 2 u.s.p.). W orzecznictwie SN przyjęto, że nie stanowi podstawy do odstępstwa od zasady niezmienności składu orzekającego sądu zaplanowany urlop wypoczynkowy (tak w uchwale SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20) a nawet przeniesienie sędziego bez jego zgody do innego wydziału sądu wskutek zmiany podziału czynności (postanowienie SN z 28 lutego 2020 r., III CSK 225/19).

96.

W sprawie XVI GC 932/18 nie zachodziły przypadki niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie ani też długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Sprawa XVI GC 932/18 była rozpoznawana na trzech terminach posiedzeń wyznaczonych celem jej rozpoznania. Jeżeli nawet przyjąć, że 25 marca 2019 r. zachodziła podstawa do podjęcia czynności przez skład orzekający sądu wyznaczony zgodnie z planem zastępstw w osobie sędzi J. K. (1) (art. 47b § 2 u.s.p.), choć to nie wynika z akt XVI GC 932/18, to nie było przeszkód do tego, aby kolejne terminy posiedzeń wyznaczonych celem przeprowadzenia rozprawy odbyły się w składzie sądu orzekającego w osobie sędzi E. T.. skoro jej nieobecność została spowodowana urlopem na żądanie (art. 47b § 1 u.s.p.).

97.

Po drugie, w ocenie sądu apelacyjnego sędzia J. K. (1) nie złożyła pisemnego oświadczenia o przejęciu sprawy XVI GC 932/18 do rozpoznania na podstawie § 52 c ust. 4 Regulaminu z 2015 r., natomiast oświadczenie urzędnika sądowego zawarte w notatce służbowej z 19 maja 2021 r. nie jest zgodne z prawdą.

98.

Według przedmiotowej notatki zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18, miało znajdować się na karcie o numerze 522 akt XVI GC 352/18. Taki numer karty został naniesiony na zarządzeniu załączonym do akt XVI GC 932/18. Przedmiotowe zarządzenie miało zostać omyłkowo dołączone razem z analogicznym zarządzeniem w sprawie XVI GC 352/18, gdyż obie sprawy – zgodnie z oświadczeniem kierownika sekretariatu – rozpoznawane były 25 marca 2019 r.

99.

Oznacza to, że oświadczenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18, oznaczone numerem karty 522, powinno zostać załączone do akt XVI GC 352/18 przed protokołem rozprawy z 25 marca 2019 r., tj. na k. 521. Jest tak dlatego, że w aktach XVI GC 352/18 na karcie numer 522 znajduje się pierwsza strona protokołu rozprawy z 25 marca 2018 r. Ewentualnie zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18, powinno zatem znajdować się bezpośrednio przed tym protokołem, tj. k. 521, albo za tym protokołem, tj. k. 528.

100.

Nie jest również możliwe, aby zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 było omyłkowo dołączone z analogicznym zarządzeniem sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 352/18, tak jak stwierdzono w notatce służbowej z 19 maja 2021 r. Z logicznego uporządkowania dokumentów w aktach XVI GC 352/18 wynika, że zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 352/18 oznaczone jest numerem kart 521, natomiast zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 oznaczone jest numerem kart 522. To ostatnie zarządzenie miało zatem zostać załączone do akt XVI GC 352/18 na karcie numer 522. Jednakże numerem karty 522 została także oznaczona pierwsza karta protokołu rozprawy z 25 marca 2019 r. W tomie III akt XVI GC 352/18 brak jest informacji o usunięciu dokumentu oznaczonego numerem karty 522 obejmującym zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18. Na żadnej z kart protokołu rozprawy z 25 marca 2019 r. XVI GC 352/18 (karty od numeru 522 do numeru 527) nie ma przekreśleń numeracji kart. Gdyby zatem do akt sprawy rzeczywiście zostało załączone omyłkowo zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 oznaczone numerem kart 522, to pierwsza karta protokołu rozprawy z 25 marca 2019 r. powinna mieć numer 523, natomiast po usunięciu przez kierownika sekretariatu z akt XVI GC 352/18 zarządzenia sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18 oznaczonego numerem kart 522, oznaczenie numeru pierwszej karty protokołu rozprawy z 25 marca 2019 r. powinno zostać – zgodnie z § 30 ust. 3 Zarządzenia MS – przekreślone, powinna zostać uczyniona wzmianka z podaniem przyczyny zmiany numeru karty, i powinien zostać jej nadany numer karty 522. Zatem również kolejne numery tomu III akt XVI GC 352/18, powinny zostać przekreślone i oznaczone następną numeracją kart akt.

101.

Oświadczenie kierownika sekretariatu złożone w tomie IV akt XVI GC 352/18 załączone na karcie o numerze 617, o usunięciu z akt sprawy zarządzenia sędzi J. K. (1) o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18, stanowi zatem czynność pozorowaną. Kierownik sekretariatu podał, że to na tej karcie uprzednio znajdowało się zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18. Tymczasem na zarządzeniu tym naniesiono numer karty 522 akt XVI GC 352/18. Z kolei dalsza zmiana numeracji kart IV tomu XVI GC 352/18 po numerze kart 617, podyktowana została nieprawdziwym oświadczeniem urzędnika sądowego, że zmieniono numerację kart akt ze względu na błędny zapis. W aktach sprawy nie było jednak żadnego błędnego zapisu. Skoro według oświadczenia urzędnika sądowego zarządzenie sędzi J. K. (1) z 25 marca 2019 r. o przejęciu do rozpoznania sprawy XVI GC 932/18, miało numer karty 522, a zatem znajdowało się w tomie III akt XVI GC 352/18, to wbrew oświadczeniu kierownika sekretariatu nie mogło się ono znajdować na karcie 617 tomu IV akt XVI GC 352/18. Stanowisko to potwierdzają zapisy w systemie SLPS. Kierownik sekretariatu nie zmienił w tym systemie sędziego referenta właściwego do rozpoznania spraw XVI GC 352/18 oraz XVI GC 932/18.

102.

Po trzecie, zmiana sędziego referenta w sprawie XVI GC 932/18 nie była przypadkowa. Odwołanie terminu rozprawy wyznaczonego na 11 marca 2019 r. nastąpiło zarządzeniem z 7 lutego 2019 r. na 25 marca 2019 r. W dacie wydania przedmiotowego zarządzenia plan zastępstw powinien być już sporządzony zgodnie z przepisami (najpóźniej do 31 stycznia 2019 r.). Nie ma żadnego dowodu, że ów plan został sporządzony po wydaniu zarządzeń zmieniających terminy rozpraw w sprawie XVI GC 932/18 (oraz XVI GC 352/18). Innymi słowy, w dacie wydania zarządzenia z 7 lutego 2019 r. sędzia E. T., jako Zastępczyni Przewodniczącej XVI Wydziału Gospodarczego, miała wiedzę, że sędzia J. K. (1) będzie pełnić zastępstwo zgodnie z planem zastępstw 25 marca 2019 r. Dlatego też wyznaczenie terminu rozprawy XVI GC 932/18 (oraz XVI G 352/18) nastąpiło z odwołaniem już wyznaczonego uprzednio terminu rozprawy, bez podania przyczyny jej odwołania (strony nie wnosiły o zmianę terminu rozprawy) oraz bez wskazania sędziego referenta, który będzie zasiadał w składzie orzekającym 25 marca 2019 r.

103.

Po czwarte, zmiana sędziego referenta w sprawie XVI G 932/18 była świadoma. Jej wyznaczenie przez sędzię E. T. na 25 marca 2019 r., tj. w dniu pełnienia zastępstwa przez sędzię J. K. (1), i skorzystanie przez nią z urlopu na żądanie, miało stworzyć pozór istnienia przesłanek z art. 47b § 1 u.s.p. Wskutek tego zabiegu sędzia J. K. (1), jako zastępczyni rozpoznawała wszystkie sprawy wyznaczone na sesję 25 marca 2019 r. (co wynika z zarządzenia Przewodniczącej XVI Wydziału Gospodarczego z 25 marca 2019 r.), a następnie składała na podstawie § 52 c ust. 4 Regulaminu z 2015 r. oświadczenie o przejęciu danej sprawy do rozpoznania (co wynika z notatki służbowej kierownika sekretariatu z 19 maja 2021 r.). Skutkiem złożenia przez sędziego zastępcę oświadczenia z § 52 c ust. 4 zd. 1 Regulaminu z 2015 r. było przejęcie sprawy do rozpoznania. W takim przypadku narzędzie informatyczne powinno przydzielić zastępcy o jedną sprawę mniej w tej samej kategorii (§ 52c ust. 4 zd. 2 Regulaminu). Natomiast zgodnie z § 49 ust. 2 pkt 4 Regulaminu z 2015 r. przewodniczący wydziału powinien zarządzić przydzielenie przez narzędzie informatyczne dodatkowej sprawy tej samej kategorii, jeżeli sprawa została zakończona: przez zastępcę, o którym mowa w § 52b i § 52c. W sprawie XVI GC 932/18 takie sytuacje nie wystąpiły. Z systemu SLPS wynika bowiem, że nie dokonano w nim zmiany sędziego referenta (tak samo jest w sprawie XVI GC 352/18). Do czasu wydania wyroku przez sąd I instancji sędzia E. T. funkcjonowała w systemie SLPS, jako sędzia referent w sprawie XVI GC 932/18.

104.

Po piąte, zmiana sędziego referenta w sprawie XVI GC 932/18 miała określony cel. Dla środowiska sędziowskiego takie działanie jest jasne. W stanie faktycznym, jak opisany, wskutek przejęcia przez sędzię J. K. (1) do rozpoznania spraw wyznaczonych na 25 marca 2019 r. (w tym spraw XVI GC 932/18 oraz XVI GC 352/18), doszło do faktycznego obniżenia liczby spraw w referacie sędzi E. T., jako Zastępczyni Przewodniczącej XVI Wydziału Gospodarczego. Z uwagi na to, że pracownik może wziąć 4 dni urlopu na żądanie w roku kalendarzowym, natomiast w jednym dniu sesyjnym sędzia sądu okręgowego rozpoznaje od 5 do 8 spraw, to referat sędzi E. T. mógł obniżyć się nawet od 20 do 36 spraw.

105.

Po szóste, w realiach stanu faktycznego nie można ustalić kryteriów w oparciu, o które sędzia E. T. dokonała wyboru sprawy XVI GC 932/18, jako tej, która została wyznaczona na 25 marca 2019 r. celem jej przejęcia do rozpoznania przez sędzię J. K. (1).

106.

W tym miejscu sąd apelacyjny zwraca uwagę na niebezpieczeństwo akceptacji takiego zachowania. Teoretycznie nie można wykluczyć, że w sprawie o dużym ładunku społecznego zainteresowania sędziowie uzgodnią między sobą, że sprawa będąca w referacie jednego z nich zostanie przejęta przez drugiego, na tej podstawie, że zostanie wyznaczona na dzień dyżuru innego sędziego, a ten ostatni przejmie sprawę do rozpoznania z uwagi na to, że sędzia referent wyłoniony do rozpoznania sprawy w systemie teleinformatycznym służącym do losowego przydziału spraw i zadań sądu, działającym w oparciu o generator liczb losowych, w tym dniu skorzystał z urlopu na żądanie.

107.

Po siódme, sąd apelacyjny zwrócił uwagę na nietypowe postępowanie organów administracyjnych względem czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu cywilnym przez sędziego referenta w celu ustalenia przyczyn zmiany składu orzekającego w sprawie XVI GC 932/18, takich jak:

21

- przesyłanie przez przewodniczącą XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. orzeczeń Sądu Apelacyjnego w W. celem zapoznania się przez Prezesa Sądu Apelacyjnego,
- zapoznanie się przez Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. z treścią postanowienia z 11 maja 2021 r. w sposób niezany ustawie;
- nieudzielanie wyjaśnień przez przewodniczącą XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. dotyczących przyczyn nieusprawiedliwionej nieobecności sędzi E. T. i podjęcie tych czynności dopiero po zawiadomieniu Prokuratora (...) przez Sąd Apelacyjny w W.;
- bezpodstawne nieprzysłanie akt sprawy XVI GC 352/18 do Sądu Apelacyjnego w W. i żądanie „skanu” zarządzenia sędziego referenta o nadesłaniu tych akt;
- niewykonanie postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 28 września 2022 r.;
- ingerencję Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. w przebieg postępowania dowodowego przez dokonanie w ramach nadzoru administracyjnego oceny postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 28 września 2022 r., jako wykraczającego poza sferę jurysdykcyjną sądu orzekającego, stanowiącej podstawę do odmowy wykonania tego postanowienia przez Prezesa Sądu Okręgowego w W.;
- zapowiedź interwencji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. w ramach nadzoru administracyjnego celem sprawdzenia zgodności z prawem przydziału sprawy sędzi J. K. (1) dopiero po poinformowaniu przez sąd apelacyjny o zamiarze zadania pytania prawnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i uprzedzeniu, że fakty podane w odpowiedzi Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych w tym pytaniu;
- działania podjęte przez Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w W. wobec sędziego referenta w ramach nadzoru administracyjnego, które nie podlegają ujawnieniu w postępowaniu sądowym.

V.2. Uzasadnienie do drugiego pytania prawnego

108.

W przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie pierwsze aktualizuje się odpowiedź na pytanie drugie.

54.

Dla zagwarantowania by sąd II instancji mógł zapewnić skuteczną ochronę prawną wymaganą na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, kluczowe jest zachowanie ich niezależności ustawowej, co potwierdza art. 47 akapit drugi Karty Praw Podstawowych, w którym wśród wymogów związanych z prawem podstawowym do skutecznego środka prawnego wymieniono dostęp do „niezawisłego” sądu (wyrok TSUE: z 18 maja 2021 r., A. „F. J. din România” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 194).

109.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich należy do kompetencji tych ostatnich. Jednak przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii, oraz że może to dotyczyć w szczególności przepisów krajowych przepisów dotyczących odpowiedniej kontroli sądowej składu orzekającego (por. wyrok TSUE: z 20 kwietnia 2021 r., R., C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 48).

110.

W orzecznictwie SN przyjęto, że ukształtowanie składu orzekającego niezgodnie z przepisami o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu może stanowić podstawę do zastosowania sankcji z art. 379 pkt 4 k.p.c. (zob. uchwała SN z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19; uchwała SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20).

111.

Sankcja ta mieści się w kontroli sądowej sądu II instancji i stanowi jedyną właściwą reakcję w celu zapewnienia skutecznej ochrony sądowej.

112.

Stwierdzenie nieważności postępowania sądu I instancji przez sąd II instancji skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania w części dotkniętej nieważnością i uznaniem za nie były czynności procesowych dokonanych przed tym sądem oraz – wbrew pogładowi prokuratora - rozpoznanie sprawy przez sędziego E. T., jako sędziego referenta wyłonionego do składu orzekającego sądu w systemie teleinformatycznym służącym do losowego przydziału spraw i zadań sądu w oparciu o generator liczb losowych (System Losowego Przydziału Spraw).

113.

Sąd apelacyjny wyjaśnia, że możliwość zapewniania skutecznej ochrony sądowej stronom w przypadku ukształtowanie składu orzekającego niezgodnie z przepisami o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu – zgodnie z art. 379 pkt 4 k.p.c. – jest w aktualnym stanie prawnym niedopuszczalna ze względu na treść art. 55 § 4 u.s.p. w zw. z art. 8 ustawy zmieniającej.

114.

12 grudnia 2019 r. wpłynął do sejmu poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, Druk nr 69. W projekcie tym początkowo nie przewidziano zmiany art. 55 § 4 u.s.p. i wprowadzenia art. 8 ustawy zmieniającej. W Sprawozdaniu Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z 20 grudnia 2019 r., sporządzonym po I czytaniu przedmiotowego projektu z 12 grudnia 2019 r., zostało zaproponowane dodanie § 4 do art. 55 u.s.p. oraz powiązanego z tym przepisem - art. 8. W opublikowanym sprawozdaniu nie wyjaśniono przyczyn wprowadzenia tych przepisów. Jak się wydaje, treść art. 55 § 5 u.s.p. i art. 8 ustawy zmieniającej została podyktowana uchwałą SN z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19, która dopuściła możliwość zastosowania art. 379 pkt 4 k.p.c. w przypadku ukształtowania składu orzekającego sądu sprzecznie z przepisami krajowymi o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

115.

14 lutego 2020 r. weszła w życie ustawa zmieniająca. Na podstawie art. 1 pkt 20 ustawy zmieniającej dodano § 4 do art. 55 u.s.p. w brzmieniu: „Sędzia może orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (jurysdykcja sędziego). Przepisy o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu nie ograniczają jurysdykcji sędziego i nie mogą być podstawą stwierdzenia sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia”. Natomiast w art. 8 ustawy zmieniającej przepis w brzmieniu: „Przepis art. 55 § 4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się także do spraw wszczętych lub zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy”.

116.

Po wejściu w życie art. 55 § 4 u.s.p., tj. w dniu 16 lutego 2021 r. SN wydał uchwałę III CZP 9/20, według której naruszenie zasady niezmienności składu sądu wyznaczonego do rozpoznania apelacji, polegające na bezpodstawnym wyznaczeniu zastępcy sędziego nie będącego referentem, może powodować sprzeczność składu sądu orzekającego z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 KPC). Z uzasadnienia uchwały wynika, że SN orzekał na podstawie stanu prawnego przed dniem wejścia w życie art. 55 § 4 u.s.p., ewidentnie nie dostrzegając treści art. 8 ustawy zmieniającej.

117.

W konkluzji należy stwierdzić, że sąd apelacyjny został pozbawiony możliwości zastosowania skutecznej sankcji prawnej, o której stanowi art. 379 pkt 4 k.p.c. w przypadku stwierdzenia, że skład sądu orzekającego został ukształtowany rażąco sprzecznie z przepisami prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

VI.

Pytanie prejudycjalne i propozycja odpowiedzi

118.

23

W związku z powyższym sąd odsyłający uznał za zasadne zwrócić się na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prawnymi:

1.

Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 i art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie jest sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy i zapewniającym skuteczną ochronę prawną sąd pierwszej instancji państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w składzie którego jednoosobowo zasiada sędzia tego sądu wyznaczony do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu?

2.

Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3, art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one stosowaniu przepisów prawa krajowego, takich jak art. 55 § 4 zd. 2 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.) w zw. z art. 8 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z 20 grudnia 2019 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 190) w zakresie, w jakim zakazują one sądowi drugiej instancji stwierdzenia na podstawie art. 379 pkt 4 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1805, ze zm.) nieważności postępowania przed sądem krajowym pierwszej instancji w sprawie wszczętej przed tym sądem z powodu sprzeczności składu tego sądu z przepisami, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia, jako sankcji prawnej zapewniającej skuteczną ochronę prawną w przypadku wyznaczenia sędziego do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu?

119.

Sąd odsyłający proponuje udzielić następujących odpowiedzi na wyżej postawione pytania prawne:

1.

Art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 i art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie jest sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy i zapewniającym skuteczną ochronę prawną sąd pierwszej instancji państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w składzie którego jednoosobowo zasiada sędzia tego sądu wyznaczony do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

2.

Art. 2, art. 6 ust. 1 i 3, art. 19 ust. 1 drugi akapit Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one stosowaniu przepisów prawa krajowego, takich jak art. 55 § 4 zd. 2 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.) w zw. z art. 8 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z 20 grudnia 2019 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 190) w zakresie, w jakim zakazują one sądowi drugiej instancji stwierdzenia na podstawie art. 379 pkt 4 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1805, ze zm.) nieważności postępowania przed sądem krajowym pierwszej instancji w sprawie wszczętej przed tym sądem z powodu sprzeczności składu tego sądu z przepisami, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia, jako sankcji prawnej zapewniającej skuteczną ochronę prawną w przypadku wyznaczenia sędziego do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu.

Przemysław Feliga

24